

РОЗВИВАЮЧА ГРА „САДИБА”

ЯК ТЕХНОЛОГІЯ ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТОЗДАТНОСТІ УЧНІВ МОЛОДШИХ КЛАСІВ ЯК МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ

Педагогіка

ШКОЛИ

УДК 37.016:331

У статті розглянуті проблеми формування конкурентоздатності учнів молодших класів як майбутніх фахівців. Представлено розвиваючу гру „Садиба”. Наведено зміст та структуру розвиваючої гри „Садиба” для учнів молодших класів як технології формування їх конкурентоздатності як майбутніх фахівців. Зазначено, що гра може бути впроваджена в навчально-виховний процес для учнів молодшого шкільного віку в рамках їх трудового навчання.

Ключові слова: конкурентоздатність особистості, розвиваюча гра „Садиба”, технологія, формування конкурентоздатності учнів молодших класів – майбутніх фахівців.

Постановка проблеми. У сучасному суспільстві конкуренція є глобальним явищем та невід’ємним фактом в житті людини. Феномен конкуренції вже далеко вийшов за межі однієї економіки і виявляється в усіх сферах життєдіяльності людини та у різних формах. Кожне суспільство не може уникнути ні конкуренції, ні суперництва і боротьби, і це є запорукою його майбутніх успіхів та вдосконалень (В. Бехтерев, 1994). А впровадження конкуренції як принципу суспільного буття і світоглядної цінності людини є важливою складовою соціальних перетворень. До того ж, конкуренція спонукає усіх соціальних суб’єктів до пошуку оптимальних шляхів самореалізації особистості й досягнення соціально-конструктивних ці-

лей, створює передумови формування громадянського суспільства [10; 11].

Конкуренція, яка є по своїй суті змаганням за обмежені ресурси, має біологічне підґрунтя, однак, здійснюється в соціумі, та, відповідно, під впливом „соціального”, вимагає від її суб’єктів свідомого регулювання своєї поведінки. І це, вважаємо, обумовлює необхідність навчання представників сучасного суспільства цивілізованій конкурентній взаємодії.

Аналізуючи феномен „конкуренція”, нами перенесено акценти у розумінні ключових ознак з „боротьби” або „жорсткого

Олена ФІЛЬ

Старший науковий співробітник НДІ ДВНЗ „УМО” НАПН України, кандидат психологічних наук, доцент

Наш автор має понад 10 авторських навчальних курсів/ програм навчання і розвитку менеджерів з персоналу організації державної та приватної форми власності, серед яких: „Психологія конкуренції в організаціях”, „Формування команд”, та ін. Шановний читачу! Замовляйте, будь ласка, тему, з якою б ви хотіли детальніше ознайомитися.

Директор школи, ліцею, гімназії № 1-3 2015

змагання” на цивілізовану психологічну взаємодію. Конкуренція визначається нами як *психологічна взаємодія* суб’єктів (особистість, група, організація тощо) *за обмежений ресурс* (досягнення однаково/одночасно значущої для них мети/задоволенні власних потреб та ін.) з використанням різних психологічних стратегій. При цьому суб’єкт – конкретний індивід або соціальна спільнота, що володіє свідомістю, волею і здатна цілеспрямовано перетворювати дійсність і себе [10; 11]. А *психологічна взаємодія* – прямий чи опосередкований вплив суб’єктів один на одного, який характеризується виникненням зв’язків та їх взаємозумовленістю (О.М. Степанов) [9]. Відповідно, *конкурент* – активний суб’єкт ситуації конкурентної взаємодії за обмежений ресурс зі своїми потребами та рівними психологічними правами щодо їх задоволення [10; 11].

Беручи до уваги те, що діти фактично з перших років свого народження прямо або опосередковано включаються в ситуації конкурентної взаємодії (наприклад, з іншими дітьми на ігрових майданчиках, в дитячих колективах), здійснюють свою конкурентну взаємодію з іншими дітьми (здебільшого, поведінка дітей, як правило, регулюється дорослими, які в цих ситуаціях знаходяться поруч (батьки, вихователі тощо)). Тому, важливо у дітей виховувати, починаючи, фактично від народження, психологічну культуру конкуренції, в основі якої лежатиме, насамперед, саморегуляція особистістю власної поведінки в ситуації конкуренції, та з якою вони далі самостійно „будуть рухатися” життям, вступаючи в різні професійні та міжособистісні контакти.

Конкуренція є однією зі складових поняття конкурентоздатності, ситуацією, в якій виявляється та розвивається конкурентоздатність будь-якого суб’єкта. *Найкращим результатом діяльності фахівця в умовах конкуренції є його конкурентоздатність.*

У сучасному світі *проблема розвитку конкурентоздатності* постає перед кожним з нас, і, особливо, перед учнівською молоддю. Бути конкурентоздатним – це, безсумнівно, актуально і важливо. Однак, як цього досягти? Зрозуміло, що тільки бажання учнів та їх намагання бути конкурентоздатним явно недостатньо. Значна відповідальність покладається на галузь освіти, для якої підготовка конкурентоздатного фахівця є одним з пріоритетних завдань а також і умовою формування конкурентоздатності системи освіти.

Теоретико-методологічним підходом до розробки проблеми конкурентоздатності учнів як майбутніх фахівців визначимо контекстний підхід (А.А. Вербицький), в межах якого *конкурентоздатність фахівця* обумовлюється необхідністю мати *адекватну вимогам професійної діяльності* компетентність. З точки зору контекстного підходу конкурентоздатність фахівця визначається, насамперед його, досягненням найкращих показників діяльності в умовах конкуренції. Конкурентоздатність – інтегральна характеристика суб’єктів діяльності в умовах конкуренції. Конкурентоздатний фахівець – це суб’єкт професійної діяльності, який досягає найкращих показників у конкурентних умовах трудової діяльності за рахунок максимальної інтеграції необхідних для цього конкурентних компетенцій.

Структура конкурентоздатності фахівця [5; 6] включає три компоненти: діяльнісний, комунікативний, нормативно-ціннісний. Так, діяльнісний компонент (розглядає взаємодію суб’єктів через результат діяльності (товар, послуги та ін.), характеризується професійною компетентністю (знання, вміння, досвід) і високою якістю професійної діяльності, відповідальності, творчим підходом до справи, потребою у саморозвитку, дотриманням трудової дисципліни, раціональним розподілом часу, винахідливістю, оригінальністю, володінням

комп'ютерними технологіями, знанням хоча б однієї іноземної мови, професійною мобільністю – здатністю до ротації, готовністю отримувати нові знання. Комунікативний компонент – засіб взаємодії суб'єктів (уміння працювати в колективі, співробітництво, орієнтацію на вироблення взаємної згоди, взаємодопомога, адаптаційну мобільність, соціально активність, комунікативну компетентність). Нормативно-ціннісний – виконання прийнятих правил поведінки суб'єктами конкуренції – психологічна культура конкуренції (засновується на моральних нормах життєдіяльності суспільства) та ціннісні орієнтації, що проявляється в правдивості, справедливості, сумлінності, конструктивності стратегій конкуренції, гуманному ставленні до партнерів по праці та конкурентів, високій відповідальності перед споживачем.

Проблему системного формування конкурентоздатності учнів молодших класів як майбутніх фахівців, які зі стін навчального закладу вийдуть у дорослий світ на високо конкурентний ринок праці, дозволяє значною мірою вирішити запропонована авторська розвиваюча гра „Садиба”. З цією метою директорам загальноосвітніх навчальних закладів пропонується *впровадження* даної розробки, яка відповідає вимогам Навчальних програм для загальноосвітніх навчальних закладів із навчанням українською мовою за кількістю уроків та їх змістом, типовим методам і способам проведення трудового навчання у 2-му класі загальноосвітньої школи. У той же час, формат навчання має системний характер, який реалізується через форму гри. Практична спрямованість цієї розробки посилюється тим, що в школі особливе місце займають *форми занять з активним включенням в урок кожного учня*, що значно посилює авторитет знань і індивідуальну відповідальність школярів за результати навчання. До таких інтерактивних форм віднесено розви-

ваючі ігри, що являють собою інтеграцію психологічних та педагогічних технологій, які стимулюють розвиток їх пізнавальної і творчої сфери, відпрацювання певних навичок та умінь. Розвиваючі ігри випрацьовують уважність, пам'ять, наполегливість до досягнення мети, комунікативні здібності, логічне мислення, прогнозування наслідків своїх вчинків тощо. У цілому розробка *спрямована на системну підготовку конкурентоздатного молодого покоління*, зі сформованим безперервним творчим саморозвитком, власників інноваційного і підприємницького типів мислення тощо.

Метою статті є розкриття змісту та структури розвиваючої гри „Садиба” як технології формування конкурентоздатності учнів молодших класів як майбутніх фахівців.

Виклад основного матеріалу.

Творча діяльність молодших школярів визначається як продуктивна форма діяльності учнів молодшої школи, спрямована на оволодіння творчим досвідом пізнання, творення, перетворення, використання в новій якості об'єктів матеріальної і духовної культури в процесі освітньої діяльності, організованої в співпраці з педагогом та іншими дітьми.

Запропонована для ознайомлення розвиваюча гра „Садиба” (свідоцтво про реєстрацію Державною службою інтелектуальної власності України авторського права на твір учбового характеру „Розвиваюча „Садиба” як складова навчання дітей молодшого шкільного віку” № 57811) представляє собою *творчий конструктор, набір елементів, з яких кожним учнем послідовно „вибудовується” власна садиба*. У процесі її побудови дітьми складається цегляний дім, планується присадибна ділянка: фруктовий сад із різними деревами, город з овочами, газон із квітами, зона відпочинку, спортивна площадка та інші елементи.

При розробці розвивальної гри „Садиба” ми виходили з того, що в дидактичну та методичну складові

сучасних уроків важливо включати техніки, прийоми, які сприяють формуванню *діяльнісного компоненту* конкурентоздатності учнів – майбутніх фахівців: відповідальності, творчого підходу до справи, потреби у саморозвитку, дотримання трудової дисципліни, раціонального розподілу часу, винахідливості, оригінальності, готовності отримувати нові знання; *комунікативного компоненту*: співробітництво у колективі, орієнтація на вироблення взаємної згоди, взаємодопомогу, адаптаційну мобільність, соціальну активність, комунікативну компетентність; *нормативно-ціннісного компоненту*: правдивості, справедливості, сумлінності, гуманного ставлення до конкурентів-інших учнів тощо [5; 6].

У *результаті впровадження* надзвичайно захоплюючого та пізнавального процесу *гри „Садиба”* передбачається *розвиток* у молодших школярів:

- дрібної моторики, логічного мислення, творчої уяви, уваги, пам'яті, сприйняття просторових відношень (через планування майбутньої садиби з урахуванням запропонованих варіантів розташування будинку, саду, городу та ін. елементів);
- здатності до аналізу і синтезу, розвитку вмінь конструювання (через будівництво приміщення з окремих цеглин, встановлення дверей, вікон, пішохідних доріжок на території садиби);
- виховання спостережливості, обґрунтованості суджень, звичок до самоперевірки (шляхом пояснення своїх варіантів планування ігрового поля, розташування дерев, овочів, квітів тощо);
- свідомого регулювання власних дій поставленому завданню, доведення роботи до кінця (через додавання учнями додаткових елементів з матеріалів, яких не було передбачено в грі (пластилін, кольоровий папір, картон, соломка та ін.));
- відчуття „власності” та форму-

вання певної зони „власного психологічного простору” (через реалізацію закладеної у грі ідеї власної садиби, що привчає шанобливо ставитися, цінувати власність та постійно її удосконалювати);

- формування професійної компетентності учня як майбутнього фахівця (через „оволодіння” дітьми певними професіями: будівельника (через побудову будинку), дизайнера екстер'єру (через розфарбування зовнішніх стін та даху будинку), дизайнера ландшафту (через оздоблення прибудинкової території), фермера (через вирощування сільськогосподарської продукції), підприємця (через реалізацію вирощеної продукції у власному магазині)) та ін.

Представимо далі *комплектацію* гри „Садиба”. До комплекту включено основні складові-елементи:

- 1) цегляний дім;
- 2) фруктовий сад;
- 3) альпійський луг;
- 4) город з овочами;
- 5) колодязь-журавель;
- 6) зона відпочинку;
- 7) спортивна площадка (басейн, спортивний майданчик, альтанка та ін.
- 8) зона фантазії (НЛО та чудовисько);
- 9) ліс;
- 10) паркан-плетінь;
- 11) господарчий куточок.

Для організації роботи окремо кожною дитиною готується додаткове творче приладдя для роботи з грою „Садиба”:

- фарби, пензлики;
- клей ПВА (тюбик з тонким носиком), пензель;
- пластилін;
- серветки вологі.

Наведемо на прикладі детального опису трьох *елементів гри „Садиба”* деякі *напрями розвитку певних складових конкурентоздатності учнів*.

Так, одним з надзвичайно цікавих у процесі виготовлення та у результаті роботи є елемент садиби „*Город*”

(приклад зразку городу представлено на мал. 1), детальний опис якої нами наведено нижче.

Інструкція для створення городу. На городі необхідно подумки розмістити бахчу (кавун, гарбуз, кабачки), ділянки цибулі та моркви, діляночки для помідорів та полуниці. Ділянки відокремити маленьким парканчиком (пластилін або вставлене в „землю” насіння приправи гвоздики) або доріжкою (з рису, гречки або інших круп).

Послідовність дій:

- наклеїти на підложку-основу (наявну в наборі картонку з малюнком кавуна) кавун, гарбуз, 2-3 зліплених із зеленого пластиліну кабачків;
- для виготовлення кущів з помідорами на окремий аркуш паперу наліпити кульку з пластиліну; вставити три-чотири гілочки, злегка їх нахиливши, для того, щоб можна було посадити на клей 2-3 помідори (помаранчеві кульки пластиліну) та відкласти на 5-10 хвилин (клей має підсохнути);
- на підложці (картонці) зробити доріжку між ділянками: намастити клеєм полосу та посипати насінням льону (рис, манка, просо, пшоно тощо);
- на бахчі намастити клеєм (пензлики додаються) вільні місця та присипати насінням льону та квіточками ромашки;
- зробити пластилінову перемичку на межі бахчі та вставити насіння гвоз-

дики, в результаті чого вийде парканчик;

- розкочати тонким шаром пластилін і сформувати ділянки під часник, моркву і помідори;

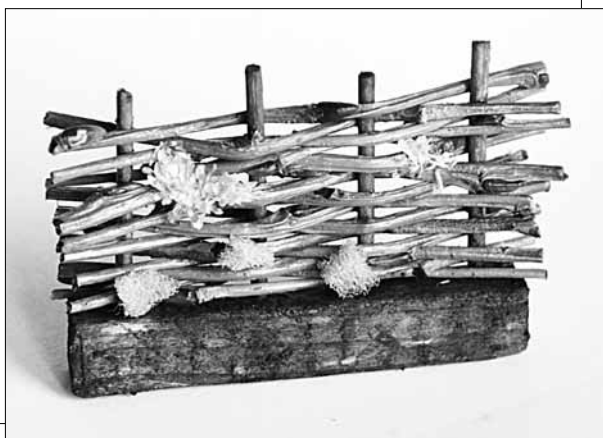
Мал. 1. Приклад-зразок городу – елементу гри „Садиба”

Мал. 2. Приклад-зразок колодязя – елементу гри „Садиба”

Мал. 3. Приклад-зразок паркану-плетня – елементу гри „Садиба”

- на ділянці з полуницею можна не ліпити пластиліну, а лише намастити клеєм та притрусити зеленими листками; червоними кульками;
- зробити декілька кульок з пластиліну та вставити по 2-3 зелені голки, розташувати їх на ділянці – вийде рядочок із цибулею;
- зробити кульки та вставити в них по маленькій гілочці кропу або зробити ще один рядок цибулі;
- гілочки з помідорами намастити клеєм і над папером присипати їх зеленими листками з пакету, розташувати на відповідну ділянку.

Визначення розмірів ділянок та їх розташування здійснюється за вільним вибором. У процесі створення городу, дитина може виходити за задані межі стандарту-зразку городу та пропонувати власні варіанти та вияви фантазії.

Необхідні інструменти і матеріали: кольоровий пластилін, маленький тюбик ПВА.

Питання для обговорення з учнями:

- Які овочі можна вирощувати на ділянках?
- Які овочі визрівають влітку?
- Які овочі ви ще знаєте?
- Що ще росте на городі?
- Які овочі складно виростити за кліматичних умов у нас на городі?.

Наведемо опис ще одного з елементів садиби „Колодязь”.

Інструкція для створення колодязя. Приклад зразку-колодязя представлено на мал. 2.

Колодязь створюється із сірників. Для цього необхідно:

- уважно вивчити зразок і сірники класти так, щоб вони перекривали місця перетину сірників нижнього рядка;
- перед укладанням чергового рядка необхідно просто з тюбика капнути клеєм на кути і стовпчик. Кожен сірник має тісно прилягати до двох стовпчиків;
- розташувати колодязь і конструкцію з відерцем (журавель) на картонці, приклеївши їх на пластилін.

Необхідні інструменти і матеріали: кольоровий пластилін, маленький тюбик ПВА.

Питання для обговорення з учнями:

- З чого складається колодязь?
- Які колодязі, окрім „журавля” ви знаєте?
- За яким принципом здійснюється підйом води з колодязя на поверхню?

Далі опишемо ще один з елементів садиби „Паркан-плетінь”.

Інструкція для створення паркану. Приклад зразку-паркана представлено на мал. 3.

Для створення паркану необхідно:

- покласти прутики в теплу воду на 2-3 хвилини, вийняти на газету і, коли вода з них стече, їх можна використовувати;

- поступово, зверху донизу заводити прутики у заздалегідь підготовлену конструкцію, відповідним чином їх вигинаючи;

- після виготовлення паркану намастити клеєм в місцях з’єднання зі стовпчиками;

- паркан прикрасити квіточками з пакетика, кусочками поролону (у комплекті), змашуючи їх клеєм;

- на стовпчиках розташувати маленькі глечики з пластиліну.

Необхідні інструменти і матеріали: кольоровий пластилін, маленький тюбик ПВА.

Питання для обговорення з учнями:

1. З яких матеріалів будуються паркани?

2. З якою метою будуються паркани?

Далі опишемо ще одну зі складових садиби „Сад і ліс”. Приклад зразків саду й лісу представлено на мал. 4-5.

Інструкція для створення саду і лісу.

Сад і ліс формуються на підложці (картонці) так, як на запропонованому зразку. Послідовність виготовлення:

- вирізати із запропонованих у комплекті картонок плодові дерева і прямокутники;
- згорнути прямокутники, відігнути нижню половину стовбура дерева і

приклеїти прямокутники до стовбура (як у ялинки);

- взяти одне дерево, нанести на одну сторону маленькі краплинки клею і посадити на цей клей по одному яблуку (помаранчеві кульки), відкласти в сторону для висихання клею;
- взяти наступне дерево і повторити на одному боці цю операцію, наклеївши вишеньки;
- те ж саме повторити з ялинками, наклеюючи шишки;
- доклеїти всі яблука на зворотному боці усіх дерев;
- по-черзі всі дерева прикрасити зеленими листками з пакетика, намастивши попередньо клеєм вільний простір між яблуками. Сипати потрібно над папером, щоб використати ці листочки, які на ньому зберуться повторно;
- те ж саме повторити для зворотного боку дерев, дати їм засохнути;
- на підложку (картонку) нанести товстим шаром клей по всій поверхні, залишаючи чисті місця для приклеювання дерев;
- на клей посипати зелені листочки на ділянці, де буде сад, і голки – де буде ліс. Місця для висадки дерев не посипати;
- обережно відігнути нижні частини дерев, намастити клеєм та приклеїти на вільні місця в саду і лісі;
- посипати зелені листки на коріння дерев, додавши (якщо необхідно) клей.

Можна додати в лісі їжачка, білочку, гриби та

інше, що підкаже ваша фантазія.

Необхідні інструменти і матеріали: кольоровий

Мал. 4. Приклад-зразок саду – елементу гри „Садіба”

Мал. 5. Приклад-зразок лісу – елементу гри „Садіба”

пластилін, ножиці, маленький тюбик ПВА.

Питання для обговорення з учнями:

- Які дерева ростуть в саду на Україні?
- Які ще фрукти ви знаєте, де вони ростуть?
- Які дерева ростуть в лісах України?
- Які тварини живуть у нас в лісах?

У результаті виконання вищенаведених чотирьох елементів у учнів передбачено розвиток, насамперед, діяльнісного компоненту конкурентоздатності, а саме:

- вияв творчого підходу до справи (використання творчих елементів для реалізації ідеї, нестандартна власна інтерпретація поставлених завдань у створенні нових способів їх вирішення);
- вияв потреби у саморозвитку (виготовлення елементів пов'язане напрями з отримання нових знань з природознавства, нової інформації з історії виникнення кожного з елементів (колодязя-журавля, паркана-плетня тощо), призначення та особливостей їх виготовлення в реальній практиці життя людини; постановка проблемних питань для обговорення з кожного елемента викликає цікавість до отримання нової теоретичної інформації та пошуку шляхів практичного застосування нових знань);
- дотримання трудової дисципліни та раціональний розподіл робочого часу (протягом уроку учень має виконати конкретне завдання та отримати завершений продукт – виготовлений власноруч елемент гри, який складає частину власної садиби, що стимулює учня зосередитись на роботі, не відволікаючись на позаробочі моменти уроку);
- винахідливість, оригінальність (зробити свої елементи такими, що будуть, з одного боку, в рамках поставленого вчителем завдання, а з іншого – відрізнятись від робіт інших однокласників);
- розвиток дрібної моторики (усі елементи виготовляються з матеріалів, різних за розміром), з іншого

боку, їх різноманітність вимагає посилення логічного мислення;

- розвиток сприйняття просторових відношень (через планування ділянки городу);
- свідоме регулювання власних дій відповідно до поставленого завдання, доведення роботи до кінця;
- розвиток підприємницького типу мислення через формування почуття власності та ставлення до неї;
- формування професійної компетентності учня як майбутнього фахівця (дизайнера ландшафту через оздоблення прибудинкової території, розбивку та вирощування городу, саду, лісу; фермера через вирощування сільськогосподарської продукції; підприємця через реалізацію вирощеної продукції у власному магазині біля/на території садиби) та ін.
- створення зони „власного психологічного простору” дитини.

Перспективи подальших досліджень.

У подальших публікаціях планується навести нами більш детальний опис усіх елементів гри „Садиба”. Також будуть наведені результати практичного впровадження елементів гри „Садиба” у навчальну діяльність учнів молодшого шкільного віку. Окрему увагу буде приділено впливу результатів виконання елементів розвиваючої гри на розвиток основних компонентів конкурентоздатності учнів.

Автори розробки пропонують професійну співпрацю керівникам освітніх організацій з упровадження технології „Садиба” у процес викладання трудового навчання учнів молодшої школи.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Ахадова Н. А. Особенности отношения к конкуренции в сферах политики и предпринимательства в современной России : автореф. дис. ... канд. психол. наук; спец. : 19.00.12 / Н. Ахадова. – СПб., 2004. [Електронний ресурс] <http://www.dslib.net>.
2. Вебер М. Основные социологические понятия // Теоретическая со-

- циология: антология / сост. и ред. С. П. Баньковская. – Москва : Книжный дом „Университет”, 2002. – Ч. 1. – С. 117.
3. Галаган Л. В. Психологічні особливості розвитку конкурентоздатності безробітних-майбутніх підприємців : автореф. дис. ... канд. псих. наук ; спец. 19.00.10 – організаційна психологія; економічна психологія / Лариса Володимирівна Галаган. – Київ, 2013. – 22 с.
 4. Егорова А. Ю. Учебно-исследовательская деятельность, как фактор формирования конкурентоспособного специалиста / А. Ю. Егорова, Т. П. Егорова // Материалы IV Международной научной конференции студентов, аспирантов и молодых ученых „Научный потенциал студенчества в XXI веке”, г. Ставрополь : СевКавГТУ, 2010. – Т. 2 : Общественные науки. – 405 с.
 5. Емельянова Л. А. Интегральные характеристики конкурентоспособного специалиста: контекстный подход / Л. А. Емельянова // Вестник московского государственного гуманитарного университета им. М. А. Шолохова. Педагогика и психология, 2010 г. С. 76-85. [Электронный ресурс] / Л. Емельянова – Режим доступа : <http://elibrary.ru/contents.asp?issueid=872289>.
 6. Емельянова Л. А. Психология конкуренции и конкурентоспособности. монография / Л. А. Емельянова ; М-во образования Моск. обл., Моск. гос. обл. ун-т. – Москва : Изд-во МГОУ, 2008. – 441 с.
 7. Кутейницына Т. Г. Конкурентоспособность специалиста: критическое прочтение отечественных публикаций / Т. Г. Кутейницына // Современные исследования социальных проблем. 2011. – Вып. 4, т. 8 [Электронный ресурс] – Режим доступа : <http://cyberleninka.ru/article/n/konkurentosposobnost-spetsialista-kriticheskoe-prochtenie-otechestvennyh-publikatsiy>.
 8. Ложкін Г. В. Економічна психологія : навч. посіб. – [3-тє вид., переробл. і доповн.] / Г. В. Ложкін, В. Л. Комаровська, Н. Ю. Воленюк. – Київ : ВД „Професіонал”, 2008. – 464 с.
 9. Психологічна енциклопедія / [автор-упорядник О. М. Степанов]. – Київ : Академвидав, 2006. – 424 с.
 10. Філь О. А. Теоретична модель розвитку конкурентоздатності організацій та комплекс психологічних методик „Аналіз розвитку конкурентоздатності організацій” (АРКО) / О. А. Філь // Актуальні проблеми психології : зб. наук. праць Інституту психології імені Г. С. Костюка НАПН України. – Т. І : Організаційна психологія. Соціальна психологія. Економічна психологія / за ред. С. Д. Максименка, Л. М. Карамушки. – Київ – Алчевськ, 2013. – Вип. 38. – С. 105–111.
 11. Філь О. А. Психологічна культура конкуренції державних службовців: методичні рекомендації / О. А. Філь, Б. М. Мечинський, З. І. Бабічева ; Київський міський центр перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств установ і організацій. – Київ, 2014. – 40 с.

Елена Філь

Развивающая игра „Усадьба” как технология формирования конкурентоспособности учеников младших классов как будущих специалистов

В статье рассматриваются проблемы формирования конкурентоспособности учеников младших классов как будущих специалистов. Представлена развивающая игра „Усадьба”. Приведены содержание и структура развивающей игры „Усадьба” как технологии формирования конкурентоспособности учеников младших классов-будущих специалистов. Указано, что игра может быть внедрена в учебно-воспитательный процесс для учеников младшего школьного возраста в рамках их трудового обучения.

Ключевые слова: конкурентоспособность личности, развивающая игра „Усадьба”, технология, формирование конкурентоспособности учеников младших классов – будущих специалистов.

Olena Fil

Educational game „Manor” as technology of forming competitiveness of younger students – future specialists.

The article deals with the problem of forming competitiveness of younger students as future professionals. Educational game „Manor” is presented. The contents and the structure of educational games „Manor” are proposed as the technology of forming competitiveness of younger students – future specialists. It is stated that the game could be introduced in the educational process for students of primary school age through their labor training.

Key words: competitiveness of individual, educational game „Manor”, technology, formation of a competitiveness of primary school students as future specialists.